

Ettevõtlik Mõte hindamisaruanne

Juhtimine ja haldus õppekavarühma kvaliteedihindamine

Täienduskoolitusasutuse nimi (jur)	OÜ Ettevõtlik Mõte
Veebilehe aadress	https://ettevotlik.ee/
Kontaktisik koolitusasutuses, telefon	Triin Raudoja, ettevotlik@gmail.com +372 513 2672
Hindamiskomisjon	Merle Lõhmus, Cynne Põldäär, Virge Ratassep
Hindamisperiood	oktoober-november 2022
Valimi õppekavad	<ol style="list-style-type: none">Ärimudeli arendusprogramm koos majandusarvestuse ja finantsjuhtimisegaÄRIIDEE leidmise ja ettevõtluse koolitus koos äriplaani koostamise ja kaitsmisega

HINDAMISVALDKONDADE HINNANGUTE KOONDTABEL

Hindamisvaldkonnad	Koondhinnang hindamisvaldkonnale
1. Õppekavaarendus ja õppekava	<i>Nõuded ei ole täidetud</i>
2. Õppimine ja õpetamine	<i>Nõuded ei ole täidetud</i>
3. Koolitajad	<i>Nõuded on põhiosas täidetud</i>
4. Ressursid	<i>Nõuded on täidetud</i>

Õppekavarühma juhtimine ja haldus õppekavade hindamine

Tõendid

- Koolitusasutuse eneseanalüüs
- ÕPPEKAVA Ärimudeli arendusprogramm koos majandusarvestuse ja finantsjuhtimisega (alla laetud asutuse veebilehelt 11.10.2022)
- ÕPPEKAVA Ettevõtluskoolitus koos äriplaani koostamise ja kaitsmisega (alla laetud asutuse veebilehelt 11.10.2022)
- Õppekorralduse alused (alla laetud asutuse veebilehelt 11.10.2022)
- Kvaliteedi tagamise tingimused ja kord. Allikas: õppekavale “Ärimudeli arendusprogramm koos majandusarvestuse ja finantsjuhtimisega” (alla laetud asutuse veebilehelt 11.10.2022)
- OÜ Ettevõtlik Mõte veebileht <https://ettevotlik.ee/> (viimati kontrollitud 17.11.2022)

1. ÕPPEKAVAARENDUS JA ÕPPEKAVAD

1.1. KRITEERIUM Õppekavad on ajakohased ja nende arendusprotsess on tõenduspõhine.

Koolitusasutuse eneseanalüüsis öeldakse, et koolitusasutuse õppekavad on koostatud teiste sarnaste koolituste õppekavade põhjal ja nendes on sisse viidud vajalikud muudatused, täiendused ja parandused. Uued õppekavad avatakse, kui nähakse turul vajadust teatud koolituse järgi ning koolitusasutus on hinnanud enda pädevust piisavaks. Eneseanalüüsis mainitakse ka, et õppekavade koostamise aluseks on väikeettevõtja, tase 5, kutsestandard ja raamatupidaja, tase 5, kutsestandard. Veebivestlusel selgitas koolitaja, et turu vajaduse selgitamiseks on läbi viidud Google formsi põhiseid kliendiuuringuid (sh naisettevõtjate seas); ka on koolitaja aktiivne sotsiaalmeedia kanalites (Facebook, Instagram), mille kaudu laekub ettevõtlusega seotud küsimusi, mis on abiks õppekavade koostamisel. Koolitaja väitel viib ta ka ise sotsiaalmeedias läbi vastavasisulisi küsitlusi.

Eneseanalüüsi kohaselt tagatakse õppekavade sisu aja- ja asjakohasus sellega, et koolitaja ja õppekavade väljatöötaja on üks ja sama inimene, kes igapäevaselt ise suhtleb koolitusel osalejatega ning jagab vahetult neile olulist informatsiooni. Muudatuste tegemisel õppekavasse lähtub koolitaja enda praktilisest tegevusest raamatupidajana: ta osutab ettevõtetele raamatupidamise teenust ja kui mingil teemal tihti nõu küsitakse, siis teeb sel teemal uue koolituse. Loodud on uusi, põhjalikumaid õppekavasid, kui koolitusel osalejad on andnud tagasisidet, et kursus võiks olla veel pikem, põhjalikum, suurema osa iseseisva tööga. Toodud on näide äriplaani koostamise koolituse kohta.

Hindamiskomisjon leiab, et õppekavade väljatöötamine ja arendamine on tõenduspõhine ja õppekavade arendamise alusmaterjalid on ajakohased, kuna võetakse aluseks väikeettevõtja, tase 5 kutsestandard,

raamatupidaja, tase 5 kutsestandard, jälgitakse muudatusi valdkonda reguleerivates õigusaktides, viiakse läbi turu-uuringuid klientide vajaduste väljaselgitamiseks ning võetakse tagasisidet õppijatelt parendusettepanekute saamiseks.

1.2. Õppekavade arendamine arvestab koolituse sihtrühma vajadusi.

Õppekavade arendamist vastavalt sihtrühma vajadustele analüüsis hindamiskomisjon õppekavade “Ärimudeli arendusprogramm koos majandusarvestuse ja finantsjuhtimisega” ja “Ettevõtluskoolitus koos äriplaani koostamise ja kaitsmisega” põhjal.

Õppekavas “Ärimudeli arendusprogramm koos majandusarvestuse ja finantsjuhtimisega” sihtrühmaks on märgitud “inimesed, kellel puuduvad eelnevad kokkupuuted raamatupidamisega ja lisaks soovivad alustada ettevõtlusega”. Seega on tegemist antud valdkonnas algajatega. Sihtrühma valik on põhjendatud koolitusasutuse juhi pikaajaste töökogemusega raamatupidajana ning nii alustavate ettevõtjate kui ka juba tegutsevate ettevõtjate nõustamise kogemusega, kust on välja kasvanud teadmine selle alaste koolituste vajaduse järgi. Komisjoni arvates eeldab sihtrühma kirjeldus, et tegemist on baaskoolitusega algajatele, kuid teemad ja õpiväljundid sisaldavad palju kõrgemaid kompetentse kui baasoskused ette näevad. Õppekava sisu on mahukas, selles on 50 teemat ja 17 õpiväljundit, millest suur osa on kompleksed (nt töötab välja ettevõtte finantsjuhtimise põhimõtted arvestades kehtivate õigusaktidega; määratleb ettevõtte äritegevuseks vajalikud investeeringud, lähtudes ettevõtte äriplaanist, eesmärkidest ja võimalustest jt). Õppemeetodiks on valdavalt iseseisev töö (koolituse kogumaht on 120 tundi, sellest 110 iseseisvat tööd). Hindamiskomisjon leiab, et antud õppekava täies mahus läbimine ja õpieesmärkide saavutamine ei ole algajate sihtrühmale jõukohane.

Õppekavas “Ettevõtluskoolitus koos äriplaani koostamise ja kaitsmisega” sihtrühma on kirjeldatud järgnevalt: alustavad või tegutsevad ettevõtjad, kes soovivad täiendada oma ettevõtlusalaseid teadmisi, alustada tegutsemist ettevõtjana ning käivitada oma ettevõtte. Osalemise eelduseks on äriidee olemasolu või soov arendada välja oma teenus või toode”. Osalejate tagasisidest selgus, et paljudel juhtudel ei ole osalejatel siiski valmis äriideed, vaid seda soovitakse koolituse käigus välja töötada. Seda arvesse võttes on nüüdseks õppekava nimetust muudetud järgnevalt: “Äriidee leidmise ja ettevõtluse koolitus koos äriplaani koostamisega” ning äriidee olemasolu koolituse eelselt ei nõuta.

Koolitusasutuse eneseanalüüsis öeldakse, et praegu rakendatavates õppekavades ei ole muudatusi sisse viidud, sest selleks pole olnud vajadust, kuna senine osalejate tagasiside on koolitustele olnud väga positiivne. Veebivestlusel ütles koolitaja, et asjaolude muutudes (nt muutused seadusandluses) viiakse vajalikud muudatused sisse eelkõige õppematerjalidesse, kuid vajaduse korral disainitakse tulevikus olemasolevate õppekavade kõrvale uus, milles muutuvad ajaline maht, sisu jm.

Komisjon tutvus õppijate (kokku 32 õppijat) tagasisidega, mis on antud jaanuarist kuni augusti lõpuni 2022. aastal. Komisjon leidis, et muudatusettepanekuid õppekavadele on tehtud. Viimase küsimuse “Mida saaksin koolitajana teha veel paremini, et toetada äriplaani valmimist?” vastuste hulgas leidub mitmeid, sh õppekava ja selle alusel toimuvaid koolitusi puudutavaid ettepanekuid. Näiteks:

*“Koolituse lõpp läks väga intensiivseks, oleksin soovinud, et koolitus üks nädal pikem, siis oleks saanud rahulikumalt finantsproгноosi teha ja rohkem arutada sel teemal. Samuti oleks võinud "pinge" lisamiseks lõpus ettekanded teha, see paneb inimesed mõnusalt proovile (toetab esinemisjulgest)”.
“Raamatupidamise ja finantsi pool oleks minu puhul natuke pikemat seedimise aega tahtnud ja mingeid harjutusi, et sellest paremini aru saada”.*

“Järgmised videod võiksid tulla kohe peale vestlust, sest vahepeal tundsin peale vestlust inspiratsiooni, et edasi õppida, kuid ei olnud veel järgmist materjali, mille abil seda teha”.

Hindamiskomisjoni arvates on õppijate tagasisidest võimalik leida informatsiooni muudatuste tegemiseks õppekavades, sh õppe ajas, õppemeetodites (harjutuste vajalikkust rõhutav ettepanek), õppematerjalide edastamise aja valikul jne. Koolitusasutuse eneseanalüüsist ja veebivestlusel selgus, et parendusi õppekavadesse ei ole tehtud, sest üldhinnang on olnud positiivne.

Hindamiskomisjon leiab, et õppekava “Ärimudeli arendusprogramm koos majandusarvestuse ja finantsjuhtimisega” sisu ja õpiväljundite saavutamine ei ole sihtrühmale (algajad) jõukohane. Õppijate tagasisides tehtud ettepanekuid ei ole kummagi õppekava osas piisavalt arvesse võetud.

Parendusvaldkonnad ja soovitused

1. Õppekava “Ärimudeli arendusprogramm koos majandusarvestuse ja finantsjuhtimisega” sihtrühmaks on inimesed, kes ei ole varem raamatupidamisega kokku puutunud (algajad) ja kes soovivad alustada ettevõtlusega, mistõttu oleks sihtrühmale sobiv tase baaskoolitus. Õppekava sisu (teemad) ja õpiväljundid aga sisaldavad palju kõrgemaid kompetentse, kui baasoskused ette näevad. Õpiväljundite saavutamine ei ole sihtrühma jaoks praegusel kujul jõukohane. Soovitus: kohandada õppekava sisu sihtrühma vajadustele ja võimetele vastavaks, keskendudes baasoskuste arendamisele.
2. Kuigi rahulolu koolitusega on valdav, on siiski tehtud ka parendusettepanekuid õppe aja, õppemeetodite, õppematerjalide edastamise aja jne suhtes, mida saab aluseks võtta õppekavade arendamisel. Soovitus: õppekavade kohandamiseks õppijate vajadustele võtta arvesse tagasisidest laekunud ettepanekud.

1.3. Õppekavarühma õppekavade erinevad osad (pealkiri, eesmärk, õpiväljundid, teemad, meetodid, hindamine) moodustavad sidusa terviku ja toetavad õppekava eesmärkide ja õpiväljundite saavutamist.

Õppekava “Ettevõtluskoolitus koos äriplaani koostamise ja kaitsmisega” nimetus ja üks osalemise tingimus - osalemise eelduseks on äriidee olemasolu - erineb asutuse veebilehel toodud koolituse tutvustusest. Veebilehel on kirjas, et koolituse nimetus on “Äriidee leidmise ja ettevõtluse koolitus koos äriplaani koostamisega” ning eelnev äriidee olemasolu ei ole nõutav. Veebiintervjuul selgitas koolitaja, et õppekavas on ebatäpsus, sest tegelikult pole äriidee olemasolu (enam) osalejatele kohustuslik. Koolitaja sõnusti selgus õppijate tagasisidest, et paljudel juhtudel ei ole osalejatel siiski valmis äriideed, vaid seda soovitakse koolituse jooksul leida. Muudatus, mille kohaselt äriidee leidmine toimub alles õpingute käigus, on

koolitusse sisse viidud. See muudatus kajastub koolitusasutuse veebilehe tutvustavas tekstis, kus koolituse nimetuseks on “Äriidee leidmise ja ettevõtluse koolitus koos äriplaani koostamisega”, kuid õppekavas on muudatused jäänud sisse viimata.

Õppekavas “Ettevõtluskoolitus koos äriplaani koostamise ja kaitsmisega” on eesmärk määratletud järgnevalt: koolituse eesmärk on toetada õppijat, et tema äriideed vormistada äriplaaniks, mille alusel on võimalik väikeettevõtlusega alustada või siis esitada see investoritele toetuse saamiseks. Õppekava nimetus ja koolituse eesmärk on vastavuses. Küll aga ei ole kõik teemad kaetud õpiväljunditega (näiteks teemad Maksunduse ja raamatupidamise alused; Ettevõtluse juriidilised aspektid; Meeskonna komplekteerimine ja töökohtade loomine; Tegevuskava koostamine. Finantsplaneerimine ja –analüüs). Veebivestlusel selgitas kooliaja, et õpiväljunditega katmata teemade hindamine toimub äriplaani koostamise käigus. Komisjon on seisukohale, et ka sel juhul tuleb sõnastada teemade kohased õpiväljundid; nende hindamise meetodina aga näidata äriplaani hindamine.

Õppemeetoditena on õppekavas nimetatud iseseisevat tööd ja praktilisi töid. Kummagi puhul ei ole selgitatud, milles need seisnevad ja kas ning kuidas nende sooritamist hinnatakse. Iseseisvate tööde kohta on õppekavas öeldud, et neid on 8 (“koolituse jooksul esitatakse 8 iseseisvat tööd, mille kohta annab koolitaja osalejale tagasisidet, sh äriplaani kavand”), kuid praktilisi töid pole lähemalt tutvustatud. Veebivestlusel koolitaja kirjeldas iseseisvaid töid järgmiselt: kuna õpiväljundiks on äriplaani, siis annab ta iganädalasel videovestlusel uue “peatüki” teoreetilisi õppematerjale iseseisvaks läbitöötamiseks. Õppija koostab selle materjali alusel uue osa oma valmivasse äriplaani. Äriplaani osi koolitaja tagasisidestab.

Õppekava osa “Nõuded õpingute lõpetamiseks, sh hindamismeetodid ja hindamiskriteeriumid” all on kirjas: esitatud on Töötukassa vormil põhinev äriplaani, kus igas peatükis on vähemalt üks lause; tehtud on elektrooniline raamatupidamise test ja täidetud on 3-aasta finantsprognosi fail.

Komisjoni arvates ei võimalda äriplaani, mille igas peatükis on vähemalt üks lause, hinnata õpiväljundeid. Õpiväljundite hindamine eeldab oluliselt suurema mahuga teksti, et see peegeldaks asjakohaste õpiväljundite omandatuse taset. Äriplaani on küll üks võimalikke meetodeid õpiväljundite hindamiseks (eeldusel, et sellega hinnatavad õpiväljundid on õppekavas nimetatud), kuid kuna äriplaani ei rakendata õpiväljundite hindamiseks, pole sidusus hindamismeetodite ja õpiväljundite vahel sisuliselt tagatud.

Õppematerjalidega töötamise käigus täidab õppija ka Google küsimustikuna vormistatud raamatupidamise alaste teadmiste testi, millele saab koheselt ka automaatse (st testikeskkonna poolt genereeritud) tagasiside. Koolitaja kinnitas, et temal on täidetud testidele ligipääs ning vajadusel ta selgitab/põhjendab õppija poolt antud vastuseid. Koolitaja ütles, et testimise eesmärk ei ole omandatud teadmiste hindamine, vaid õpitu kinnistamine.

Komisjoni hinnangul on testide kasutamist võimalik käsitleda õpiväljundite hindamise meetodina, aga koolitaja selgitustest tulenevalt ei kasutata ka teadmiste testi õpiväljundite hindamiseks. Komisjoni arvates on testi vastuste tagasisidestamine küll vajalik, kuid kuna testi ei kasutata õpiväljundite hindamiseks, ei ole sidusus ka siin hindamismeetodite ja õpiväljundite vahel sisuliselt tagatud.

Tuginedes koolitaja poolt vestluse käigus esitatud selgitustele ei käsitleta ka finantsproгноosi faili täitmist õpiväljundite hindamise meetoditena, vaid nõudena õpingute lõpetamiseks. Komisjoni hinnangul on õpiväljundite hindamise meetodid õppekavas küll nimetatud, kuid kuna tegelikult neid meetodeid hindamiseks ei rakendata, pole sidusus hindamismeetodite ja õpiväljundite vahel sisuliselt tagatud.

Õppekavas “Ärimudeli arendusprogramm koos majandusarvestuse ja finantsjuhtimisega” on eesmärk sõnastatud järgnevalt: *Koolituse tulemusel õppija rakendab teadmised ja oskused ettevõtte finantsjuhtimise ja majandusarvestuse valdkonnas tegutsemiseks, et ettevõttes toimiks kõik korrektselt, asjakohaselt ja seadustega kooskõlas. Lisaks on kõikide raamatupidamise jaoks vajalike andmete liikumine mudeldatud ja automatiseeritud erinevate digilahendustega.* Õppekava sihtrühma on määratletud järgnevalt: inimesed, kellel puuduvad eelnevad kokkupuuted raamatupidamisega ja lisaks soovivad alustada ettevõtlusega. Seega on sihtrühmaks algajad ja tegemist peaks olema baaskoolitusega. Hindamiskomisjoni arvates ei ole õppe eesmärgi saavutamine antud sihtrühmale jõukohane. Vaadates õppekava teemasid ja õpiväljundeid näeme, et õppekavas on 50 teemat ja 17 õpiväljundit, millest osa on õppekava sihtrühma arvestades selgelt üle jõu käivad. Näiteks õpiväljundid “töötab välja ettevõtte finantsjuhtimise põhimõtted arvestades kehtivate õigusaktidega; määratleb ettevõtte äritegevuseks vajalikud investeeringud, lähtudes ettevõtte äriplaanist, eesmärkidest ja võimalustest” jt. Õppekavas ei ole täpsustatud, millise suurusega ettevõtetest käib jutt. Veebivestluses täpsustas koolitaja, et ettevõtte all mõeldakse mikroettevõtet. Õppekavas kirjeldatust võib õppijale jääda mulje, et õppekava läbimine annab talle teadmised ja oskused mistahes (sh ka suurettevõtte) finantsvaldkonnas töötamiseks.

Eneseanalüüsis öeldakse, et õpiväljundite hindamiseks tuleb õppijal 2 nädala möödudes peale teoreetiliste materjalide läbimist esitada konkreetse ettevõtte põhjal koostatud raamatupidamise korraldamise süsteem, kus on kasutatud maksimaalselt erinevaid digilahendusi. See on ka ainus iseseisev töö kogu mahuka õppekava kohta. Teemasid, mis toetavad õpiväljundeid, on õppekavas 50 ja need on jaotatud seitsmesse moodulisse. Seega on tegemist väga sisumahuka koolitusega. Veebivestluse käigus selgus, et tegelikult koolitusprotsessis taotletavad õpiväljundid on märksa “kitsamad” ja konkreetsemad, kui õppekavast võib lugeda. Peamiselt keskendutakse raamatupidamisprogrammi Merit Aktiva tundma- ja kasutama õppimisele; paljusid finantsjuhtimist puudutavaid õpiväljundeid (nt “töötab välja ettevõtte finantsjuhtimise põhimõtted arvestades kehtivate õigusaktidega”, “määratleb ettevõtte äritegevuseks vajalikud investeeringud, lähtudes ettevõtte äriplaanist, eesmärkidest ja võimalustest” jpt.) õpingute käigus ei käsitleta ning nende mõõtmist ja hindamist pole kavandatud. Õppija valib koolituse õppekava alusel. Õppekava, mida teadlikult täies mahus ei täideta, võib käsitleda õppijatele antud lubaduste mittetäitmisena.

Hindamiskomisjoni arvates õppekavade erinevad osad (õpiväljundid, teemad, hindamine, iseseisev töö) ei moodusta sidusat tervikut ega toeta õppekava eesmärkide ja õpiväljundite saavutamist.

Parendusvaldkonnad ja soovitused

1. Koolituse nimetus veebilehel ja õppekavas on erinev, samuti on erinev info koolitusel osalemise eelduste kohta. Veebilehel koolitust tutvustades kasutatakse selle nimetusena “Äriidee leidmise ja ettevõtluse koolitus koos äriplaani koostamisega”. Äriidee eelnev olemasolu ei ole vajalik. Õppekava

nimetus on "Ettevõtluskoolitus koos äriplaani koostamise ja kaitsmisega" ja õppekavas on öeldud, et koolitusel osalemise eeldus on äriidee olemasolu. Soovitus: viia veebilehel avaldatud tutvustav tekst ning õppekava nimetus omavahel vastavusse.

2. Õppekava "Ettevõtluskoolitus koos äriplaani koostamise ja kaitsmisega" sisu põhikomponendid (maksundus ja raamatupidamine, äritegevust reguleerivad õigusaktid, ettevõtte mehitamine, finantsplaneerimine) ei ole õpiväljunditega kaetud. Soovitus: viia õppekava sisu (teemad) ja õpiväljundid omavahel vastavusse, lisades õpiväljundid ka seni nendega katmata teemadele.
3. Õppekava osas "Nõuded õpingute lõpetamiseks, sh hindamismeetodid ja hindamiskriteeriumid" all nimetatud äriplaani, raamatupidamise testi ja täidetud 3-aasta finantsprognosi fail on küll käsitletav hindamismeetoditena, kuid kuna koolituspraktikas neid hindamiseks ei kasutata, pole sidusus hindamismeetodite ja õpiväljundite vahel sisuliselt tagatud. Soovitus: rakendada nimetatud hindamismeetodeid õpiväljundite hindamisel.
4. Õppekavas ei kajastu iseseisvate ja praktiliste tööde sisu ega nende hindamiskriteeriumid. Soovitus: õppekavas kirjutada lühidalt lahti iseseisvate ja praktiliste tööde sisu (sh testide eesmärk) ja hindamismeetodid.
5. Õppekava "Ärimudeli arendusprogramm koos majandusarvestuse ja finantsjuhtimisega" eesmärk, sisu (teemad) ja õpiväljundid ei ole sihtrühmale (algajad) jõukohased ja seega ka sidusad. Soovitus: õppekava koostamisel lähtuda sihtrühma eelnevast õpi- ja/või töökogemusest, arvestades jõukohasuse põhimõtet.
6. Õppekavas "Ärimudeli arendusprogramm koos majandusarvestuse ja finantsjuhtimisega" on palju teemasid (50). Veebivestluse käigus selgus, et peamiselt keskendutakse koolitusel raamatupidamisprogrammi Merit Aktiva tundma- ja kasutama õppimisele. Seega ei järgita koolitamisel õppekava. Soovitus: viia tegelik koolitus ja õppekava omavahel vastavusse.
7. Õppekavas "Ärimudeli arendusprogramm koos majandusarvestuse ja finantsjuhtimisega" on 17 õpiväljundit. Paljusid õpiväljundeid ei hinnata. Soovitus: hinnata kõikide õpiväljundite saavutamist.
8. Täienduskoolituse standardis § 2 lõige 3 sätestatuga: /.../ Õppekava nimetus peab võimalikult täpselt väljendama täienduskoolituse sisu ja ei tohi olla eksitav. /.../. Õppekava "Ärimudeli arendusprogramm ..." nimes, õppe eesmärgis ja õpiväljundites ei ole märgitud piiranguid õppekava läbinutele hilisemal tööturul rakendumisel. Õppekavas ei ole näidatud, et õppekava alusel teostatav õpe annab õppijatele teadmisi ja oskusi tegutsemiseks üksnes mikroettevõttes. Seega on tegemist õppijat eksitava info-ga. Soovitus: näidata õppekava nimetuses, eesmärgis ja õpiväljundites selgelt ära, et õpe annab ettevalmistuse finantsvaldkonnas tegutsemiseks mikroettevõttes.

Arenguvõimalused

1. Õppekava "Ärimudeli arendusprogramm koos majandusarvestuse ja finantsjuhtimisega" eesmärk on sõnastatud õppijale raskesti arusaadavalt. Soovitus: sõnastada eesmärk lühemalt ja kompaktsemalt. Nt. "teadmiste pakkumine ja oskuste arendamine ettevõtte finantsjuhtimise ja majandusarvestuse valdkonnas tegutsemiseks ning raamatupidamise digitaliseerimiseks"

2. Õppekava osa “Nõuded õpingute lõpetamiseks, sh hindamismeetodid ja hindamiskriteeriumid” all on kirjas: esitatud on Töötukassa vormil põhinev äriplaani, kus igas peatükis on vähemalt üks lause; tehtud on elektrooniline raamatupidamise test ja täidetud on 3-aasta finantsprognoosi fail. Sellise kirjelduse alusel on raske eristada, millised on nõuded õpingute lõpetamiseks ja millised on hindamismeetodid. Komisjon soovib viia õppekavas lahku õpingute lõpetamise tingimused ja õpiväljundite hindamise meetodid, sõnastades mõlemad eraldi õppekava osadena.

1.4. Õppekavas on selgelt sõnastatud, hinnatavad ja mõõdetavad õpiväljundid (täienduskoolituse standard § 2 lg 3).

Õppekava “Ettevõtluskoolitus koos äriplaani koostamise ja kaitsmisega” eesmärk on *toetada õppijat, et tema äriideed vormistada äriplaaniks, mille alusel on võimalik väikeettevõtlusega alustada või siis esitada see investoritele toetuse saamiseks*. Õppekavas on sõnastatud 4 õpiväljundit: 1) koostab oma äriideest äriplaani, mida on võimalik esitada rahastajatele toetuse saamiseks; 2) teab ettevõtlusega seotud riske; 3) omab ülevaadet äritegevuse võimalustest; 4) oskab oma tooteid/teenuseid müüa ja turustada. Õpiväljundid peaksid katma õppekava sisu e. teemad, mida on 9: Sissejuhatus ettevõtlusse; äriidee ja äriplaani; äriühingu strateegia; maksunduse ja raamatupidamise alused; ettevõtluse juriidilised aspektid; toote ja tootearendus, turundus; meeskonna komplekteerimine ja töökohtade loomine; tegevuskava koostamine, finantsplaneerimine ja –analüüs, äriplaani kaitsmine.

Komisjoni hinnangul ei ole õpiväljund 1 “koostab äriplaani” sõnastatud õpiväljundina, vaid õpingute jooksul teostatava tegevusena ja/või õpingute lõputööna. Äriplaani koostamine on kogu õppe jooksul toimuv protsess, mille kestel ja tulemusena peaksid ilmema kõiki õppekava (võtme)teemasid katvad õpiväljundid. Küll aga sobiks õpiväljundiks “Oskab koostada äriplaani”. Koostatud äriplaani võib olla ka õpiväljundiks juhul, kui selles sisalduvad õpiväljundid on selgesti esile toodud ning hinnatavad.

Ülejäänud 3 õpiväljundit on sõnastatud nõuetekohaselt, kuid need ei hõlma õppekava kogu sisu (9 teemat). Kuna nii õppekava nimetus kui ka eesmärk ütlevad selgelt, et tegemist on ettevõtluse põhitõdede omandamisega ja äriplaani koostamisega, peaksid ka õpiväljundid tulenema ettevõtluse alustamiseks vajalikest baastadmistest ja rahastamiskõlbliku äriplaani koostamiseks vajalikest teadmistest ja oskustest. Õppekava sisu põhikomponendid (maksundus ja raamatupidamine, äritegevust reguleerivad õigusaktid, ettevõtte mehitamine, finantsplaneerimine) õpiväljunditega aga kaetud ei ole.

Komisjoni arvates õpiväljundid ei kajasta õppekava põhisisu. Isegi kui õppekava koostaja eeldab, et puuduvad õpiväljundid kajastuvad “vaikimisi” lõputööna esitatavas äriplaanis, ei ole selline lähenemine kooskõlas Täienduskoolituse standardi § 2 lõike 2 kohaselt õpiväljundid olema sõnastatud õppekava läbimiseks vajalikul miinimumtasemel ning olema hinnatavad ja mõõdetavad.

Õppekavas “Ärimudeli arendusprogramm koos majandusarvestuse ja finantsjuhtimisega” on nimetatud 17 õpiväljundit. Neist 8 on sõnastatud teadmiste ja oskustena, 9 aga tegevustena (nt hindab ettevõtte majandusseisundit, lähtudes ettevõtte tasuvusest, likviidsusest ja maksevõimelisusest; töötab välja ettevõtte finantsjuhtimise põhimõtted arvestades kehtivate õigusaktidega; määratleb ettevõtte äritegevuseks vajalikud investeeringud lähtudes ettevõtte äriplaanist, eesmärkidest ja võimalustest).

Hindamiskomisjon näeb siin kahte probleemi. Esiteks: niivõrd keerukate ja suuremahuliste tegevuste teostamine on aja- ja energiamahukas. Tavapäraselt osaleb sellistes tegevustes enam kui üks valdkonna tippekspert. Õpingute alguses või keskel pole nimetatud õpiväljundeid võimalik mõõta, kuna õppijal puuduvad (veel) vajalikud teadmised ja oskused. Tekib küsimus, kuidas koolitaja mõõdab ja hindab õpiväljundeid, mis eeldavad õppe läbinu hilisemat tegevust ettevõttes? Komisjoni hinnangul ei saa selline sõnastus olla õppekava väljundiks, sest vastasel juhul peaks koolitaja pikema aja jooksul monitoorima omandatud oskuste rakendamist (endise) õppija poolt, et õpiväljundite omandatuse taset mõõta ja hinnata. See on ebarealistlik. Mõõdetavalt ja hinnatavalt sõnastatuna kõlaks näitena toodud õpiväljund: oskab korraldada ettevõtte majandusarvestuse, lähtudes õigusaktidest; teab, kuidas hinnata ettevõtte majandusseisundit, lähtudes ettevõtte tasuvusest, likviidsusest ja maksevõimelisusest jne.

Teiseks: finantspoliitiliste tegevuste teostamine konkreetses ettevõttes eeldab tihedat seotust ettevõttega. Komisjonil tekkis kahtlus, kas kõik antud koolitusel osalejad töötavad mõnes ettevõttes ja ametikohtadel, mis võimaldab juurdepääsu ettevõtte strateegiliste andmete töötlemisele ja otsustusprotsessides osalemisele ning kuidas lahendab koolitaja olukorra siis, kui koolitusel osaleja hetkel ei tööta või ei oma juurdepääsu nimetatud andmetele. Koolitaja selgitas, et on kahte tüüpi õppijaid: need, kellel on ettevõtte olemas ja need, kellel pole. Kui õppijal on ettevõtte olemas, siis ta juhendab raamatupidamise sisse seadmist Merit Aktiva programmi. Kui õppijal ettevõtte puudub, keskendutakse eelkõige ärimudeli disainile ja koolitaja leiab oma klientide seast ettevõtte, mis on õppijale nõ "praktika baasiks" ja mille baasil ta saab raamatupidamuslikud andmed sisestada Merit Aktiva programmi. Õppija tegutseb koolitaja juhendamise all. Tegemist on "mikro-mikro" (koolitaja sõnastus) ettevõtetega ja omandatavad oskused ongi suunatud mikroettevõttes (nn ühemehe firmas) tegutsemisele. Väike-ettevõttes, rääkimata keskmise suurusega või suurtest ettevõtetest, antud õppekava alusel omandatuga toime tulla ei ole võimalik. Koolitaja mõõnis, et õppekavas sellist piirangut tõesti märgitud ei ole ja koolitusel omandatud oskuste tase on madalam, kui õppekavast välja paistab.

Mõned õpiväljundid on sisult väga mahukad, nt töötab välja ettevõtte finantsjuhtimise põhimõtted arvestades kehtivate õigusaktidega *ja tunneb väikeettevõtet puuduvat seadusandlust; tunneb maksuseadusandlust ja oskab esitada igakuiseid maksudeklaratsioone* jmt. Komisjon ei leidnud õppekavast nii komplekssete õpiväljundite hindamiseks sobivaid meetodeid ja kriteeriume. Koolitaja tunnistas, et kõiki õpiväljundeid ei hinnatagi. Ta nõustus, et õppekava on liiga ambitsioonikas ning selles peaks tegema kärpeid. Lisada tuleks õppekavasse ka ettevõtte suuruse (st et koolituse tase ongi ühemehe-ettevõtte asjaajamine). Koolitaja lisas, et tema eesmärk ei ole osalejatest koolitada raamatupidajaid, vaid õpetada neid kõige lihtsamad raamatupidamise samme kasutama ja vajadusel jälle koolitaja poole pöörduda, kui abi vaja.

Viimasena õpiväljundite loendis olev "on läbinud koolituse vastavalt õppekavale ja kompleksülesande lahendamise teel hindamise" ei ole õpiväljund, vaid õpiväljundite saavutamise ja nende hindamise eeldus.

Veebivestlusest jäi mulje, et koolitusel omandatavad praktilised oskused on seotud eelkõige raamatupidamisprogrammi Merit Aktiva kasutamisega. 17-st õpiväljundist puudutab nimetatud programmi vaid üks: oskab korraldada väikeettevõtte raamatupidamist raamatupidamisprogrammis Merit Aktiva.

Hindamiskomisjon leiab, et õppekava "Ettevõtluskoolitus koos äriplaani koostamise ja kaitsmisega" õpiväljundid ei kata õppekava kõiki teemasid. Õppekava "Ärimudeli arendusprogramm koos majandusarvestuse ja finantsjuhtimisega" õpiväljundid on sõnastatud mahukate komplekssete tegevustena, mitte konkreetsete teadmiste ja oskustena.

Parendusvaldkonnad ja soovitused

- 1) Õppekava "Ettevõtluskoolitus koos äriplaani koostamise ja kaitsmisega" õpiväljundid ei kata õppekogu sisu. Soovitus: lisada õppekavasse õpiväljundid, mis kataks ka seni puuduvad teemad.
- 2) Õppekavas "Ärimudeli arendusprogramm koos majandusarvestuse ja finantsjuhtimisega" on 9 õpiväljundit sõnastatud mahukate komplekssete tegevustena, mida on raske (kui mitte võimatu) mõõta ja hinnata. See ei ole vastavuses Täienduskoolituse standardis esitatavate nõuetega (vt. Täienduskoolituse standardi § 2 lõige 2). Soovitus: sõnastada tegevust kirjeldavad õpiväljundid ümber nõnda, et need kajastaksid koolituse käigus omandatavaid teadmisi, oskusi ja hoiakuid, mis oleksid mõõdetavad ja hinnatavad. Vt. HTM-i juhendmaterjal täienduskoolituse õppekavade koostamiseks https://epale.ec.europa.eu/sites/default/files/htm_taiendk_juhendmaterjal.pdf
- 3) Õppekava "Ärimudeli arendusprogramm ..." nimetusest, eesmärgist ja õpiväljunditest ei nähtu, et selle läbimisel keskendutakse vaid baastaseme teadmiste ja oskuste omandamisele, mis on piisavad tegutsemiseks mikroettevõttes raamatupidamisprogrammi Merit Aktiva`t kasutades. Soovitus: sõnastada õpiväljundid, mis on vastavuses läbiviidava koolitusega. Kaaluda, kas kõik praegu õppekavas olevad õpiväljundid on koolituse eesmärki silmas pidades asjakohased. Ebaolulised jätta välja ja vähendada ka vastavaid teemasid õppekava sisus. Õpiväljundite sõnastamisel keskenduda olulisimatele, nn võtmeteadmistele ja -oskustele. Kui see antud õppekavas on Merit Aktiva kasutusoskused, siis rõhutada seda nii õppekava nimetuses, eesmärgis, õpiväljundites kui ka sisus.

1.5. Õpiväljundid on õppekava sisu ja planeeritud õppeajaga saavutatavad. Õppekavas on välja toodud õppe kogumaht, sh erinevate õppevormide maht.

Õppekava "Ettevõtluskoolitus koos äriplaani koostamise ja kaitsmisega" kogumaht õppekava järgi on 100 tundi, millest 8 tundi auditoorset tööd. Õppekavas ei ole eraldi välja toodud iseseisva töö ja praktiliste ülesannete mahtu tundides.

Õppekava sisu moodustub 8-st mahukast teemast. Õppekavas on öeldud, et auditoorsele tegevusele on pühendatud sellest 8 tundi (veebikeskkonnas). Komisjoni hinnangul on auditoorse tegevuse aeg liiga napp, arvestades sihtrühma (alustavad ettevõtjad) ning teemade mahtu. Peamiselt iseseisvat õppimist rakendades on teemade, nagu *Maksuduse ja raamatupidamise alused*, *Ettevõtluse juriidilised aspektid* või *Tegevuskava koostamine, Finantsplaneerimine ja –analüüs* omandamiseks liiga keerukad.

Õppekava "Ärimudeli arendusprogramm koos majandusarvestuse ja finantsjuhtimisega" kogumaht on 7 nädalat ehk 120 tundi, millest 10 akadeemilist tundi videokohtumisi koolitajaga, 74 akadeemilist tundi videomaterjale ja 36 tundi iseseisvat tööd kursuse lõputööga. Koolitus on mõeldud inimestele, kellel puuduvad eelnevad kokkupuuted raamatupidamisega ja lisaks soovivad alustada ettevõtlusega. Õppe

eesmärk on see, et (tsit): *õppija rakendab teadmised ja oskused ettevõtte finantsjuhtimise ja majandusarvestuse valdkonnas tegutsemiseks, et ettevõttes toimiks kõik korrektselt, asjakohaselt ja seadustega kooskõlas. Lisaks on kõikide raamatupidamise jaoks vajalike andmete liikumine mudeldatud ja automatiseeritud erinevate digilahendustega. Õppekava sisaldab 50 teemat ja 17 õpiväljundit, sh korraldab ettevõtte majandusarvestuse, lähtudes õigusaktidest; koostab majandusaasta aruande põhjaruanded – bilanss, kasumiaruanne; töötab välja ettevõtte finantsjuhtimise põhimõtted arvestades kehtivate õigusaktidega; määratleb ettevõtte äritegevuseks vajalikud investeeringud, lähtudes ettevõtte äriplaanist, eesmärkidest ja võimalustest; hindab ettevõtte majandusseisundit, lähtudes ettevõtte tasuvusest, likviidsusest ja maksevõimelisusest jne. Õppekava osas "Õppe sisu" on öeldud: Peale õppematerjalide läbimist on õppijal aega 2 nädalat koostada ühe konkreetse ettevõtte põhjal raamatupidamise korraldamise süsteem, kus on kasutatud maksimaalselt erinevaid digilahendusi". Veebivestlusel nentis koolitaja, et õpiväljundid ja õppekava teemade hulk on arvestades õppe aega ja õppijate võimekust tõepoolest üle paisutatud.*

Komisjon leiab, et vaadates õppekavas kirjeldatud õppe eesmärki, õppe sisu (50 teemat) ja õpiväljundeid (17), ei pea hindamiskomisjon õpiväljundite saavutamist õppekavas planeeritud õppe aja jooksul realistlikuks.

Parendusvaldkonnad ja soovitused

1. Õppekavas "Ettevõtlikuskoolitus koos äriplaani koostamisega" on öeldud, et auditoorsele tegevusele (veebikeskkonnas) on pühendatud 8 tundi. Komisjoni hinnangul jääb arvutuslikult iga teema teoreetilise osa läbimiseks 1 akadeemiline tund (45 min). Komisjoni hinnangul on see aeg liiga napp, arvestades sihtrühma (alustavad ettevõtjad) ning teemade mahukust. Soovitus: suurendada nn. auditoorse tegevuse osakaalu õppekavas, toetades videoloenguid veebipõhise kontaktõppega.
2. Õppekavas "Ettevõtlikuskoolitus koos äriplaani koostamise ja kaitsmisega" ei ole eraldi välja toodud iseseisva töö ja praktiliste ülesannete mahtu tundides. Soovitus: viia õppekava vastavusse täienduskoolituse standardiga § 2: Täienduskoolituse õppekava nõuded p.5, mille kohaselt sätestatakse õppekavas õppe kogumaht, sealhulgas auditoorse, praktilise ja iseseisva töö osakaal. Haridus- ja teadusministri 19.06.2015 määrus nr 27 „Täienduskoolituse standard“ <https://www.riigiteataja.ee/akt/111112016002>
3. Õppekava "Ärimudeli arendusprogramm koos majandusarvestuse ja finantsjuhtimisega" on mõeldud algajatele. Õppekava kogumaht on 120 tundi, suurem osa sellest iseseisva töö (videoloengute jälgimine ja lõputöö koostamine). Läbitavaid teemasid on 50, õpiväljundeid 17. Viimastest on suur osa mahukad ja kompleksed. Hindamiskomisjon ei pea antud sihtrühmale kõigi teemade vajaliku sügavusega läbimist ja õpiväljundite saavutamist (suures osas iseseisva tööga) sellise ajaressursiga võimalikuks. Õppekavas toodud õppe aeg on vastuolus Täienduskoolituse standardis § 2 lõige 3 sätestatuga, et õppekava nimetuses ja õpiväljundites kirjeldatud peab olema võimalik etteantud õppeajaga saavutada. Soovitus: lähtudes sihtrühmast ja eesmärkidest suurendada õppekava mahtu nii palju, et kõik õppekava teemad saaksid läbitud ning õpiväljundid saavutatud.

KOONDHINNANG ÕPPEKAVAARENDUSE JA ÕPPEKAVA HINDAMISVALDKONNALE: Nõuded ei ole täidetud.

Õppekavaarenduse ja õppekavade hindamisvaldkonna hindamisest toob komisjon kokkuvõtvalt välja järgmist:

- Õppekavade koostamisel arvestatakse kutsestandardite nõudeid, muudatusi õigusaktides, turunõudlust ja õppijate koolitusvajadusi. Juhtimise ja halduse valdkonna õppekavad on tõendus põhised ja asjakohased.
- Sihtrühmad on selgelt defineeritud, kuid õppekavad ei ole välja töötatud sihtrühma eripärasid arvestades. Komisjon leiab, et õppekava täies mahus läbimine ja õpiväljundite saavutamine ei ole antud sihtrühmale jõukohane.
- Õppekavade kõik teemad ei ole õpiväljunditega kaetud. Õppekava erinevad osad ei moodusta sidusat tervikut ega toeta õppekavade eesmärke ja õpiväljundite saavutamist
- Õppekavas 1 on õpiväljundid sõnastatud mahukate komplekssete tegevustena, mis ei ole mõõdetavad ja hinnatavad.
- Õpiväljundid ei ole ettenähtud ajaga saavutatavad (õppekava 1). Õppekavas 2 ei ole välja toodud iseseisva töö ja praktiliste ülesannete mahtu tundides. Vastuolu täienduskoolituse standardiga § 2 lõige 5.

Kokkuvõtteks: hindamisvaldkonnale “Õppekavaarendus ja õppekava” koondhinnangu andmisel lähtus hindamiskomisjon eelkõige sellest, et õppekavade väljatöötamisel ei ole arvestatud sihtrühma eripärasid, õppekavade täies mahus läbimine ja õpiväljundite saavutamine ei ole planeeritud õppe ajaga võimalik ja õppekava õpiväljundid ei ole sõnastatud korrektselt, mitmed neist ei ole mõõdetavad ega hinnatavad. Komisjoni hinnangul mõjutavad need puudujäägid oluliselt õppe kvaliteeti.

2. ÕPPIMINE JA ÕPETAMINE

2.1. Iga õpiväljundi (sh üldoskuste) saavutamist hinnatakse ja õppija saab tagasisidet omandatud oskuste, teadmiste ja hoiakute kohta.

Õppekavas “Ettevõtluskoolitus koos äriplaani koostamise ja kaitsmisega” on neli õpiväljundit. Koolitusasutuse eneseanalüüsis, kriteeriumi 1.3. all toodud tabelis on öeldud, et “koolituse jooksul esitatakse 8 iseseisvat tööd, mille kohta annab koolitaja osalejale tagasisidet, sh äriplaani kavand”. Milliseid õpiväljundeid need 8 iseseisvat tööd katavad, ei ole öeldud. Samuti pole nimetatud iseseisvate tööde hindamise kriteeriume. Veebivestluses täpsustas koolitaja, et iseseisvate tööde sisu moodustavad äriplaani peatükid, mis põhinevad töötukassa äriplaani mudelil. Äriplaani koostab iga õppija Google Drive-s ja nendele annab koolitaja jooksvalt peatükkide kaupa tagasisidet. Iga õppija täidab elektroonilises keskkonnas ka raamatupidamise testi, millega kontrollitakse arusaamist raamatupidamise põhitõdedest. Lühitagasiside testi vastustele genereeritakse testimissüsteemi poolt, testi vastuseid analüüsib ka koolitaja,

kes vajadusel annab videovestluste ajal õppijale tagasisidet. Koolitusasutuse eneseanalüüsis on öeldud, et kõik iseseisvad tööd peavad olema saanud positiivse hinnangu koolitajalt. Komisjon palus veebivestusel täpsustada, millest lähtutakse positiivse hinnangu andmisel (hindamiskriteeriumid). Koolitaja selgitas, et õpiväljundeid ei hinnata, pigem jälgib koolitaja õpiprotsessis osalemist. Koolitaja sõnul on üks kindel hindamiskriteerium - õppija poolt koostatud äriplaanis peab igas peatükis olema vähemalt üks lause, sest see näitab, et õppija on vastava teema peale mõelnud. Komisjoni palvel põhjendas koolitaja sellist lähenemist hindamisele järgmiselt: õppijad on erinevad, inimeste eneseväljendusoskus on sageli madal. Õppijad on erineva taustaga, mõni polegi rohkemaks suuteline, kui ühe lause kirjutamiseks. Kõik ei oska oma mõtteid kirja panna. Sellisel juhul on koolitaja soovitanud kasutada välist abi, et keegi paneks teksti õppija eest kirja.

Hindamiskomisjon leiab, et raamatupidamise testi kasutamine õppija enesehindamise vahendina ja tulemuste koolitajapoolne tagasisidestamine on positiivne. Probleem on selles, et testi tulemusi ei käsitleta õpiväljundite hindamise meetodina, testi õnnestumine või ebaõnnestumine ei mõjuta kuidagi õppija võimalusi õppekava lõpetamisel saada sellekohane tunnistus. Kahjuks ei rakendata ka kordustestimist kuni positiivse tulemuse saavutamiseni.

Hindamiskriteerium, mille kohaselt loetakse äriplaani valminuks, kui selle igas peatükis on kasvõi üks lause, läheb vastuollu õppe eesmärgiga, mis ütleb: "Koolituse eesmärk on toetada õppijat, et tema äriideed vormistada äriplaaniks, mille alusel on võimalik väikeettevõtlusega alustada või siis esitada see investoritele toetuse saamiseks". Komisjoni hinnangul ei saa üksikutest lausetest koosneva äriplaani alusel alustada jätkusuutliku ettevõtlusega ning äriplaani ei ole rahastamiskõlblik. Valminud äriplaani kasutamise õpiväljundite hindamiseks välistab ka see, et koolitaja aktsepteerib äriplaani kirjutamisel kõrvalist abi: sellisel juhul hinnatakse ju teise isiku, mitte äriplaani esitaja teadmisi ja oskusi. Komisjon peab sellist lähenemist õpiväljundite hindamisele selgelt ebaõigeks.

Õppekava "Ärimudeli arendusprogramm koos majandusarvestuse ja finantsjuhtimisega" sisaldab 17 õpiväljundit. Koolitusasutuse eneseanalüüsis kriteerium 1.3 all toodud tabelis ning kriteeriumi 2.1. eneseanalüüsis on öeldud, et "iganädalaste videokõnede ajal annab koolitaja personaalset tagasisidet koolitusel osalejale, et hinnata tema omandatud teadmisi ja vastata tekkinud küsimustele. Mitme teemabloki juures on õppijatel vaja täita praktilised ülesanded, näiteks raamatupidamise test, millele koolitaja tagasisidet annab". Hindamiskomisjoni palvel kirjeldas koolitaja veebikohtumise ajal hindamisprotsessi lähemalt. Koolitaja nentis, et kõigi õpiväljundite hindamist ei toimu, kuna neid on liiga palju: "Komplekssed õpiväljundid on pisut üle paisutatud, peaks ringi tegema õpiväljundid".

Koolitaja selgitustest ilmnes, et õppekava läbimisel on pearõhk raamatupidamisprogrammi Merit Aktiva tundma- ja kasutama õppimisel. Kasutusel on ka EASi isegenerereerivate finantsprognooside tabel. Eialgu analüüsivad õppijad oma ärimudelit ja siis teevad nad koolitajaga koos majandusaasta aruande. Kuna õpperühmad on väikesed (kõige suurem on seni olnud 4 inimest), rakendab koolitaja õppemeetodina sageli individuaalset konsultatsiooni. Peale õppematerjalide läbimist on õppijatel aega kaks nädalat koostada ühe konkreetse ettevõtte põhjal raamatupidamise korraldamise süsteem, kus on kasutatud maksimaalselt erinevaid digilahendusi. Õppe edukaks läbimiseks on vajalik esitleda raamatupidamise süsteemi ja selle rakendamise mudelit.

Hindamiskomisjoni arvates ei ole selline tegevus lõputöö koostamisel ja selle õpiväljundina hindamisel selge ega läbipaistev. Hindamiskomisjon sai koolitusasutuse poolt esitatud dokumentide ja hilisema veebivestluse põhjal koolitajaga aru, et õpiväljundite hindamist sisuliselt ei toimu, v.a. üks õpiväljund: “oskab korraldada väikeettevõtte raamatupidamist raamatupidamisprogrammis Merit Aktiva”, kuid ka siin puuduvad lõputöö hindamise kriteeriumid. Õppekavas ja asutuse poolt esitatud infost ei selgu, kui suur on lõputöö koostamisel õppija ja kui suur koolitaja panus. Ülejäänud 16-ne õpiväljundi hindamise meetodid ja kriteeriumid puuduvad.

Kokkuvõtlikult: õppekava “Ettevõtluskoolitus koos äriplaani koostamise ja kaitsmisega” puhul jälgitakse ja tagasisidestatakse õppija edenemist protsessis, kuid õpiväljundite hindamist ei toimu. Õppekava “Ärimudeli arendusprogramm koos majandusarvestuse ja finantsjuhtimisega” ei hinnata õpiväljundeid, sest neid on liiga palju. See on vastuolus täienduskooli standardiga, mis sätestab: *tunnistus on täienduskoolituse lõpetamist tõendav dokument, mis väljastatakse isikule juhul, kui koolituse käigus hinnati õpiväljundite saavutatust ja isik saavutas kõik õppekava lõpetamiseks nõutud õpiväljundid* (Täienduskoolituse standard § 3 lõige 2). Kuna mõlema õppekava alusel korraldatavatel koolitustel antakse kõigile õppekava läbinutele välja tunnistus (v.a. juhul, kui õpingud katkestatakse), peab kõiki õpiväljundeid hindama, kasutades õppekavas kirja pandud hindamismeetodeid.

Komisjon leidis, et mõlema õppekava puhul antakse õppijatele individuaalset tagasisidet, kuid õpiväljundeid ei hinnata.

Parendusvaldkonnad ja soovitused

Õppekavades märgitud kõiki õpiväljundeid ei hinnata. Sellest hoolimata väljastatakse õpingute lõpetamisel õppijaile tunnistused. Sellega rikutakse Täienduskoolituse standard § 3 p.(2) esitatud nõuet. Soovitus: viia õppekavad Täienduskoolituse standardis esitatud nõuetega vastavusse. Selleks on kaks alternatiivset võimalust: a) hinnata kõiki õpiväljundeid; b) õpiväljundite mitte-hindamise korral väljastada koolitusel osalenutele tõend.

2.2. Õppekavas on välja toodud, mis tingimused peab õppija täitma, et õppekava lõpetada ja milline dokument õppijale koolituse lõpuks antakse (täienduskoolituse standardi § 2 lõike 1 punktis 9 ja § 3 lõigetes 1 ja 2).

Õppekava “Ettevõtluskoolitus koos äriplaani koostamise ja kaitsmisega” osas “Nõuded õpingute lõpetamiseks, sh hindamismeetodid ja hindamiskriteeriumid” on välja toodud õpingute lõpetamise tingimused: esitatud on Töötukassa vormil põhinev äriplaani, kus igas peatükis on vähemalt üks lause; tehtud on elektrooniline raamatupidamise test; täidetud on 3-aasta finantsprognoosi fail; osaletakse äriplaani kaitsmisel 5-minutilise kaitsekõnega. Kõik tööd peavad olema saanud positiivse hinnangu koolitajalt. Õppekava osas “Kursuse läbimisel väljastatav dokument” selgitatakse, et tunnistus väljastatakse, kui õpingute lõpetamise nõuded on täidetud ja tõend väljastatakse siis, kui õpiväljundid jäid omandamata, kuid õppija võttis osa õppetööst või kui õppija osales õppetöös osaliselt. Tõend väljastatakse vastavalt osaletud tundide arvule.

Õppekava “Ärimudeli arendusprogramm koos majandusarvestuse ja finantsjuhtimisega” osas “Nõuded õpingute lõpetamiseks, sh hindamismeetodid ja hindamiskriteeriumid” on välja toodud õpingute lõpetamise 3 tingimust: esitletud on kursusetöö; iga programmidokumendis loetletud õppevideo juures on esitatud vaatamise kuupäev ja vähemalt üks kommentaar; osaletud on 8 videovestlusel koolitajaga. Õppekava osas “Kursuse läbimisel väljastatav dokument” selgitatakse, et tunnistus väljastatakse, kui õpingute lõpetamise nõuded on täidetud ja tõend väljastatakse siis, kui õpiväljundid jäid omandamata, kuid õppija võttis osa õppetööst või kui õppija osales õppetööl osaliselt. Tõend väljastatakse vastavalt osaletud tundide arvule.

Komisjoni hinnangul on õppekavade lõpetamise tingimused ja õppijatele väljastatavad dokumendid õppekavas välja toodud.

2.3. Õppijad on rahul omandatud oskuste, teadmiste ja/või hoiakutega.

Dokumendis “Kvaliteedi tagamine” käsitletakse tagasiside kogumist osas 4, mis sätestab, et osalejatelt küsitakse kirjalikku ja/või suulist tagasisidet peale koolitust ning võimalusel ka koolituse käigus. Veebivestlusel ütles koolitaja, et reeglina küsitakse kirjalikku tagasisidet koolituse lõppedes, enne tunnistuse/tõendi väljastamist. Tagasiside andmine on anonüümne. Veebivestlusel palus hindamiskomisjon tagasiside küsimustiku näidist, mis ka saadeti. Küsimustik põhineb Google vormile. Küsimustikus on 5 küsimust, neist kahele tuleb vastata 3-pallisel skaalal (võimalik on lisada kommentaare) ja kolmele vaba vastusena. Koolitaja kinnitas, et kasutab sama küsimustikku kõigil ettevõtte poolt pakutavatel koolitustel. Hindamiskomisjoni arvates on küsimused sobivad sisulise tagasiside saamiseks.

Koolitusasutuse eneseanalüüsis öeldakse, et viimase aasta jooksul on koolituste tagasiside olnud positiivne, kuid tõendusmaterjal pole lisatud. Peale veebivestlust edastas koolitaja komisjoni palvel ülevaate 2022.a laekunud tagasisidest. Sellest nähtub, et 2022. aastal on tagasisidet andnud 32 õppijat. Tagasiside kokkuvõttest ei selgu, millise koolituse iga vastaja läbis. Hindamiskomisjon tuvastas, et kõigi osalejate arvates vastas koolitus nende ootustele. Piisavaks peeti ka koolitaja poolset juhendamist. 100% osalejatest on vastanud, et soovivad koolitust ka teistele. Vastused viimasele küsimusle (mida saaks teha paremini?) sisaldasid ka rea parendusettepanekuid. Ettepanekud puudutavad õppeaja pikendamist, õppematerjali kättejagamise ajastust, eelsalvestatud videoloengute kvaliteedi parandamist ja vajadust kirjaliku (mitte üksnes suulise) tagasiside järele. Näiteks ettepanek 3: “Koolituse lõpp läks väga intensiivseks, oleksin soovinud, et koolitus üks nädal pikem, siis oleks saanud rahulikumalt finantsproгноosi teha ja rohkem arutada sel teemal. Samuti oleks võinud "pinge" lisamiseks lõpus ettekanded teha, see paneb inimesed mõnusalt proovile (toetab esinemisjulgust)”; ettepanek 15: “ Võib olla enne vestlust tutvuda äriplaani lisatud sisuga, et vestluse ajal saaks kohe anda nõuandeid ja juhustega videod paremini planeerida, et lõpus ei läheks ajalisel väga kiireks”; ettepanek 19: “Iganädalasel kohtumisel konkreetne tagasiside ja juhendaja mõtted, mis võiks olla veel või teisiti käesoleva nädala jooksul täidetud peatükkides. Hetkel sai infot iganädalaselt ainult siis, kui ise konkreetselt midagi küsisid”; “(Võiks olla) kirjalik tagasiside või kommentaarid äriplaani, finantsproгноosi” jm. Kõige sagedasem ettepanek on, et õppeaeg võiks olla pikem.

Veebivestluses palusime koolitajat nimetada, milliseid muudatusi on viimase kahe aasta jooksul tänu tagasisidest laekunud informatsioonile sisse viidud. Koolitaja sõnusi ei ole ta muudatusi teinud, sest sisendit ei ole, kõik vastused on vaid positiivsed. Hindamiskomisjon leiab, et mitmed õppijate poolt tehtud ettepanekud on konstruktiivsed, kuid jäänud koolitajapoolse piisava tähelepanuta.

Lähtudes õppijate tagasisidest leiab komisjon, et õppijad on koolitusega üldiselt rahul.

Arenguvõimalused

- 1) Õppijatelt laekunud ettepanekute rakendamise vajalikkust ja võimalusi tuleks tähelepanelikumalt kaaluda. Mitmed ettepanekud (nt enne vestlust tutvuda äriplaani lisatud sisuga, anda ka kirjalikku tagasisidet vm) on rakendatavad.

KOONDHINNANG ÕPPIMISE JA ÕPETAMISE HINDAMISVALDKONNALE: Nõuded ei ole täidetud

Õppimise ja õpetamise hindamisvaldkonnale koondhinnangu andmisel lähtus komisjon järgnevast:

- Õppekavades on olemas õpiväljundite hindamise meetodid, kuid hindamiseks neid ei kasutata. Lõputööde alusel toimuv õpiväljundite hindamine ja hindamise kriteeriumid on ebaselged, mis muudab hindamise läbipaistmatuks.
- Õppekavades olevaid õpiväljundeid hinnatakse vaid valikuliselt, suuremat osa õpiväljundeid ei hinnata üldse (eriti õppekavas 1). Õppija saab õppetöö käigus küll tagasisidet (nt testi täitmise), kuid seda ei arvestata õpiväljundite hindamisel.
- Mõlemas õppekavas on õppekava lõpetamise tingimused välja toodud, kuid neid ei täideta: hoolimata sellest, et õpiväljundeid ei hinnata, väljastatakse õpingute lõpetamisel õppijaile tunnistused. Sellega rikutakse Täienduskoolituse standard § 3 p.(2) esitatud nõuet.
- Õppijatelt küsitakse õppe lõppedes kirjalikku tagasisidet. 2022.a tagasiside on olnud positiivne.

Komisjon leiab, et õppekavade hindamismeetodid ei ole piisavad kõikide õpiväljundite saavutatuse hindamiseks. Õppekavades olevaid õpiväljundeid hinnatakse vaid valikuliselt, suuremat osa õpiväljundeid ei hinnata üldse. Õppekavades kirjeldatud tunnistuse saamise tingimused on vastuolus tegelikult rakendatavate tingimuste ja seadusandlusega.

Lõpphinnangu kujunemisele avaldas mõju kriteerimi 2.1 mittetäitmine, sest õpiväljundite hindamata jätmise avaldab olulist mõju õppe kvaliteedile ning on vastuolus seadusest tuleneva nõudega.

3. KOOLITAJAD

3.1. Koolitajate kvalifikatsioon, õpi- või töökogemus ja info selle kohta on kättesaadav koolitusasutuse veebilehel (TäKS § 11 lõige 2).

OÜ-s Ettevõtlik Mõte on üks koolitaja, kes on ka ettevõtte asutaja ja tegevjuht. Ettevõtte veebilehe avalehelt on leitav rubriik "Minust". Selles on neli alamrubriiki: "Mina inimesena", "Töökogemus ja haridus", "Koolituste portfoolio" ja "Tunnustused". Alamrubriigis "Töökogemus ja haridus" antakse ülevaade koolitaja senisest hariduskäigust ja töökogemustest, sh kogemusest ettevõtjana.

Komisjon leiab, et koolitaja enesetuvustus on asjakohane ja piisav.

3.2. Koolitajatel ja praktikajuhendajatel (kus asjakohane) on koolituste läbiviimiseks vajalik erialane kvalifikatsioon, õpi- või töökogemus ja andragoogiline pädevus.

Ettevõtte veebilehel rubriigis "Minust" on kirjeldatud koolitaja õpi- ja töökogemus. Koolitaja on lõpetanud Tartu Ülikooli majandusteaduse erialal ja kaitsnud bakalaureusetöö teemal "Väikeettevõtlus ja sellega seonduvad probleemid Balti riikides." Aastatel 2011-2020. a. läbis koolitaja magistriõpingud Eesti Maaülikoolis majandusarvestuse ja finantsjuhtimise erialal ja kaitses magistritöö teemal "Täisomahinna arvestuse mudeli loomine teraviljakasvatajatele Eestis eAgronomi toel". Koolitajal on ettevõtluskogemus aastatest 2000-2007. 2011. aastal asutas ta ettevõtte Ettevõtlik Mõte OÜ. Koolitaja enesetuvustusest on leitav täienduskoolituste loetelu aastatel 2020-2021, mis koosneb mentorluse ja coachingu alastest koolitustest. Andragoogiliste pädevuste olemasolu kohta veebilehel andmeid ei leidu. Veebivestlusel koolitaja möönis, et andragoogiline pool on jäänud tagaplaanile, ta on sellealast enesetäiendamist pidevalt edasi lükanud. 3 aastat tagasi on läbitud õppekavade koostamise koolitus, mille kohta veebilehel märget ei ole. Oskused töötada gruppidega omandas ettevõtja noorsootöö valdkonnas tegutsedes (töötas noortekeskuse juhina, kus koolitas noori). Ka seda pole veebilehel märgitud.

Komisjoni hinnangul on koolitaja erialane kvalifikatsioon, õpi-ja töökogemus koolituste läbiviimiseks sobiv. Andragoogiline ettevalmistus piirdub õppekavade koostamise koolituse läbimisega kolm aastat tagasi ning see ei ole piisav koolitajana tegutsemiseks.

Parendusvaldkonnad ja soovitused

Hindamiskomisjon leiab, et koolitajal on olemas erialane kvalifikatsioon, õpi-ja töökogemus, mis kajastub koolitusasutuse veebilehel. Andragoogiliste pädevuste olemasolu on vähene ja kaudne ning neid ei kinnita ükski tõendusmaterjal ettevõtte kodulehel ega eneseanalüüsis. Samuti pole leida infot koolitaja koolituskogemuse olemasolu kohta.

Hindamiskomisjon soovib lisaks erialasele pädevusele asutuse veebilehel välja tuua ka andragoogilist pädevust toetavad ning täiskasvanute koolitaja kogemust tutvustav info.

3.3. Koolitaja arendab regulaarselt oma erialaseid ja koolitaja pädevusi.

Koolitusasutuse eneseanalüüsis kirjutatakse, et koolitaja saab osaleda kõikidel koolitustel, mida valdkonnast lähtuvalt vajalikuks peab. Peamiselt ajendavad enesearendamisele uuendused seadusandluses ja turu olukorra muutused; suunanäitajaks on (nt. raamatupidamise seaduse) muudatused, millega tuleb end pidevalt kursis hoida, sest koolitaja pakub raamatupidamise teenust (praeguse seisuga on tema kliendibaasis 70 organisatsiooni) ja õpib pidevalt selle tegevuse käigus. Eneseanalüüsis esitatud väidet "Ettevõtluse valdkonna arengutega aitab kursis olla see, et koolitusasutuse juht on ise pikaajaline ettevõtja,

paljudele ettevõtetele raamatupidaja ning arendab, täiendab ennast oma valdkonnas järjepidevalt” ei ole toetatud ühegi tõendusmaterjaliga (nt erialased täienduskoolitused).

Veebivestlusel soovis hindamiskomisjon täpsustada, kas ja kuidas on koolitaja ennast erialaselt täiendanud. Koolitaja selgitas, et ta on peale magistriõpingute (EMÜ, 2020) ennast erialaselt pidevalt täiendanud: töötukassa kaudu võetud täienduskoolitused, Tartu linnavalitsuse täienduskoolitus (maksunõustaja). Kahjuks ei kajastu need täienduskoolitused koolitusasutuse veebilehel ja koolitajal polnud ette näidata sellekohast tõendusmaterjali.

Ettevõtte veebilehel oleva rubriigi “Minust” all on loetletud 2020-2021.a. läbitud täienduskoolitused (kokku 4). Need käsitlevad peamiselt mentorlust ja coachingut. “Koolitaja on võtnud tugevama suuna ka coachingu-õpingute poole. Seega 2023. aastal on plaanis jätkata coachingu õpinguid ja ennast just selles valdkonnas täiendada”, öeldakse eneseanalüüsis.

Andragoogiliste e. koolitajapädevuste arendamisega koolitaja aktiivselt ei tegele, pigem õpib koolitamise käigus ning praegune enesearengu suund on mentorluse ja coachingu valdkonnas. Komisjoni küsimusele õppijate tagasiside kasutamise kohta enesarendamise suunanäitajana vastas koolitaja veebivestluses, et kuna tagasiside on olnud eranditult positiivne, pole ta sellest leidnud sisendit enesearenguks. Hindamiskomisjonil oli võimalus tutvuda ka OÜ Ettevõtlik Mõtte koolitustele õppijate poolt (kokku 32 õppijat) antud tagasisidega ajaperioodil jaanuar kuni augusti lõpp 2022. a. Tagasisidest nähtub, et koolitaja tegevuse suhtes on tehtud ettepanekuid. Näiteks:

“Uute videote salvestamisel võib kasutada parema kvaliteediga veebikaamerat, et video kvaliteet oleks parem”; “Kirjalik tagasiside või kommentaarid äriplaani, finantsproгноosi”; “Võib olla enne vestlust tutvuda äriplaani lisatud sisuga, et vestluse ajal saaks kohe anda nõuandeid ja juhustega videod paremini planeerida, et lõpus ei läheks ajalisel väga kiireks”; “Iganädalasel kohtumisel konkreetne tagasiside ja juhendaja mõtted, mis võiks olla veel või teisiti käesoleva nädala jooksul täidetud peatükkides. Hetkel sai infot iganädalasel ainult siis, kui ise konkreetset midagi küsisid”. Komisjon leiab, et koolitaja ei kasuta võimalusi, mida võiks enesearendamise toetamisel pakkuda õppijate tagasiside.

Hindamiskomisjoni arvates on veebilehel olev informatsioon koolitaja erialase enesearendamise kohta lünklik. Veebilehel ei kajastu ühtegi erialast täienduskoolitust ega leidu ka muus vormis informatsiooni, mis sellele valgust heidaks. Veebilehel näidatud mentorluse ja coachingu alased täienduskoolitused on küll koolitustegevust toetava iseloomuga, kuid ei liigitu otseselt ei erialaseks ega ka andragoogika valdkonna täienduskoolituseks. Sihipärane andragoogika-alane enesearendamine puudub.

Parendusvaldkonnad ja soovitused

- 1) Hindamiskomisjoni leidis, et koolitaja erialane enesearendamine ei kajastu piisaval määral koolitusasutuse veebilehel, kuna seal puudub läbitud täienduskoolituste info. Soovitus: lisada veebilehele erialased täienduskoolitused viimastel aastatel.

- 2) Koolitaja andragoogiline ettevalmistus on vähene ja kaudne ning ta ei tegele käesoleval ajal sellekohase enesearendamisega. Soovitus: arendada andragoogilisi pädevusi, nt sellealase kirjanduse läbitöötamist ja asjakohas(t)e koolitus(t)e läbimise teel.
- 3) Koolitaja väidab, et senine tagasiside õppijatelt on olnud alati positiivne, mistõttu ta ei leia sellest sisendit enesearendamiseks. Siiski on õppijatelt saadud tagasisides välja toodud konkreetsed vajadused, mis saavad olla enesearengu planeerimise aluseks. Soovitus: analüüsida õppijatelt saadud tagasisidet ning viia koolitustegevuses selle põhjal sisse vajalikud muudatused.

3.4. Koolitajad ja õppijad on teadlikud õppekava eesmärgist.

Mõlema õppekava alusel toimuvaid koolitusi viib läbi üks koolitaja. Teisi koolitajaid õppesse kaasatud ei ole. Koolitusasutuse eneseanalüüsis on analüüsisivas osas kirjas: “Koolitusasutuses on üks koolitaja, kes koostab ise koolituste õppekavad, vajadusel arendab neid”. See lause selgitab, et koolitaja on teadlik õppekava eesmärgist. Õppekavas “Ärimudeli arendusprogramm koos majandusarvestuse ja finantsjuhtimisega” on eesmärk sõnastatud järgnevalt: “Koolituse tulemusel õppija rakendab teadmised ja oskused ettevõtte finantsjuhtimise ja majandusarvestuse valdkonnas tegutsemiseks, et ettevõttes toimiks kõik korrektselt, asjakohaselt ja seadustega kooskõlas. Lisaks on kõikide raamatupidamise jaoks vajalike andmete liikumine mudeldatud ja automatiseeritud erinevate digilahendustega”. Hindamiskomisjon arvates on see eesmärk sõnastatud õppija jaoks raskesti arusaadavalt, teemasid on selles õppekavas palju ning ka õpiväljundid on kirjeldatud algaja tasemega õppijale raskesti mõistetavatena. Kõik need vajaksid koolitaja poolseid täiendavaid selgitusi.

Koolitaja on märkinud, et vastab individuaalsete videovestluste käigus kõigile õppija küsimustele. Kuna õpperühmad on väikesearvulised, on põhimõtteliselt võimalik õppekava ja koolituse korraldust puudutavatele küsimustele vastata ka individuaalselt. Siiski leiab komisjon, et see ei pruugi olla piisav tagamaks kogu õpperühmas adekvaatset ja ühetaolist arusaamist kõigist õppekava ja õppe korraldamisega seotud asjaoludest. Komisjon soovib õppekavas eraldi välja tuua sissejuhatuse koolitusse.

Arenguvaldkonnad

Õppekavast ei nähtu, kas ja millal tutvustatakse õppijatele koolitust kui tervikut (st nii õppekava kui ka korraldust). Õppekavas on osasid, mis kindlasti vajaksid täiendavaid selgitusi (nt hindamise meetodeid ja kriteeriume ning õpiväljundite osalist hindamist puudutav info). Komisjon soovib planeerida õppeprotsessi algusesse aeg õppe eesmärgi, õpiväljundite, hindamise jm õppekava osade tutvustamiseks ja selgituste jagamiseks.

3.5. Koolitajad kasutavad õpiväljundite saavutamiseks asjakohaseid ja õppijat motiveerivaid õppemeetodeid.

Õppekava “Ettevõtluskoolitus koos äriplaani koostamise ja kaitsmisega” osas “Õppemeetodid” öeldakse: Koolitus toimub veebikeskkonnas, mis eeldab suuremat valmisolekut iseseisvalt töötada. Koolituse käigus tuleb tutvuda teoreetiliste materjalidega ning nende põhjal sooritada e-õppes teste, teha praktilisi töid.

Sellest tekstist võib välja lugeda, et kasutatavad õppemeetodid on eelsalvestatud videoloengud, iseseisev töö, testide ja praktiliste tööde sooritamine.

Õppekava "Ärimudeli arendusprogramm koos majandusarvestuse ja finantsjuhtimisega" õppemeetodeid käsitlevas osas antakse järgmine kirjeldus: "Koolitusel toimub 10 akadeemilist tundi auditoorset tööd koolitajaga, 74 akadeemilist tundi video materjalidega ja 36 iseseisvat tööd mis eeldab suuremat valmisolekut iseseisvalt töötada. Koolituse käigus tuleb tutvuda teoreetiliste materjalidega iseseisvalt ning nende põhjal koostada kursuse lõpuks konkreetse ettevõtte põhjal raamatupidamise süsteemist kursusetöö. Iganädalaselt on koolitajaga videovestlused, kus koolitaja vestluse ja praktiliste ülesannete kaudu välja õppija omandatud teadmised". See kirjeldus tutvustab õppeprotsessi ülesehitust, tegevusi ja koolituse tulemust. Tekstist võib välja lugeda, et õppemeetoditest rakendatakse iseseisvat tööd, eelsalvestatud õppematerjale (videoloenguid) ja videovestlusi koolitajaga ning praktiliste ülesannete lahendamist. Siiski võib ka videoloengute jälgimist nimetada iseseisvaks tööks, sest see toimub ilma koolitaja kohaloleku ja toeta.

Veebivestluses uuris komisjon, milliseid õppemeetodeid koolitaja kasutab. Koolitaja vastas, et veebiõppes on need piiritletud. Ta kasutab vestlust, tagasiside andmist ning testimist. Kui õpperühmas on rohkem kui üks inimene, siis toimuvad arutelud ja õppijad kuulavad üksteisele antavat tagasisidet. Samas lisas koolitaja, et veebivestluse aeg on piiratud (ainult 1 tund), mistõttu pole aega pikki arutelusid vms korraldada. Hindamiskomisjon leiab, et ajanappusega ei saa põhjendada õppijaid aktiveerivate ja motiveerivate õppemeetodite mittekasutamist.

Hindamiskomisjon tutvus õppijatelt laekunud tagasisidega. Ettepanekute hulgast võis leida ka selliseid, mis on seotud õppemeetodite kasutamisega. Näiteks: "*Raamatupidamise ja finantsi pool oleks minu puhul natuke pikemat seedimise aega tahtnud ja mingeid harjutusi, et sellest paremini aru saada*"; "*(Võiks teha) vahekohtumisi nendega, kes kirjutavad, et nemad omavahel teistega saaksid kogemusi vahetada*"; "*Kirjalik tagasiside või kommentaarid äriplaani, finantsprognoosi*". Nagu tagasisidest nähtub, ootavad (mõned) õppijad harjutuste kasutamist, võimalusi omavahelisteks aruteludeks grupikaaslastega ja kirjalikku tagasisidet koolitajalt.

Ka veebivestluses ei toonud koolitaja välja ühtegi digiõppe meetodit. Nii hindamiseks esitatud dokumentide (õppekavad, eneseanalüüs) kui ka veebivestluse põhjal saab järeldada, et koolitaja ei ole digiõppe meetodite teadliku valikuga tegelenud.

Komisjoni hinnangul on õpiväljundite saavutamiseks kasutatavad õppemeetodid - testid, grupi- ja individuaalsed veebivestlused koolitajaga ning iseseisev töö õppematerjalidega, sh eelsalvestatud videoloengud - asjakohased. Tagasiside alusel saab väita, et oodatakse rohkem aktiveerivaid meetodeid (harjutused, grupiarutelud). Puudusena toob komisjon esile, et õppekavades ega koolitusasutuse eneseanalüüsis ei ole nimetatud ühtegi digiõppe meetodit, kuigi tegemist on e-õppega.

Parendusvaldkonnad ja soovitused

- 1) Õppekava "Ärimudeli arendusprogramm koos majandusarvestuse ja finantsjuhtimisega" peamine õppemeetod on iseseisev töö õppematerjalidega, mis hõlmab õppe koguajast (120 tundi) enamiku (110 tundi). Arvestades sihtrühma (algajad) ei ole iseseisva töö nii suures mahus rakendamine sobiv

ning see ei toeta õppijat õpiväljundite saavutamisel. Soovitus: lisaks iseseisvale tööle valida õpiväljunditest ja sihtrühmast lähtuvalt sobivad, õppijat toetavad õppemeetodid, nt paaris- ja rühmatööd, mõistekaardid, foorumid, arutelud.

- 2) Mõlemad õppekavad läbitakse e-koolitusena. Hindamisele esitatud dokumentide ega ka veebivestluse põhjal ei selgunud, et õppes kasutatakse õppijaid motiveerivaid digiõppe meetodeid. Soovitus: lisaks videoloengute jälgimisele ning elektrooniliste testide täitmisele rakendada õppekavades õppijaid motiveerivaid digiõppe võimalusi ja meetodeid.

Arenguvõimalused

- 1) Mõlema õppekava osas "Õppemeetodid" esitatakse õppe ülesehituse ja õppeprotsessi kirjeldus, õppemeetodid ei ole selgelt sõnastatud. Täpsema arusaadavuse huvides õppijatele (ja vajadusel ka kaaskoolitajale) võiks õppemeetodid - eriti digiõppe meetodid - õppekavas eraldi välja tuua.
- 2) Iseseisva töö hõlbustamiseks õppematerjalide läbitöötamisel võiks rakendada mõnda õppijat toetavat õppemeetodit (õppijate foorumid, abiküsimused töötamiseks kirjalike materjalidega, juhtumite lahendamine vms).

KOONDHINNANG KOOLITAJATE HINDAMISVALDKONNALE: Nõuded on põhiosas täidetud

Valdkonna "Koolitajad" hindamisel lähtus hindamiskomisjon järgnevast:

- OÜ-s Ettevõtlik Mõte on üks koolitaja, kes on ka ettevõtte asutaja ja tegevjuht. Ettevõtte veebilehelt on leitav info koolitaja kvalifikatsiooni, õpi- ja töökogemus kohta.
- Koolitajal on olemas erialane kvalifikatsioon ning õpi- ja töökogemus. Andragoogiliste pädevuste olemasolu ei kinnita ükski tõendusmaterjal.
- Koolitaja arendab ennast erialaselt, kuid tal puudub ettevalmistus tegutsemiseks koolitajana ning ta ei tegele ka praegu koolitaja-pädevuste arendamisega, kuigi õppijate tagasisidest on võimalik leida sellekohaseid konkreetseid ettepanekuid.
- Koolitaja on õppekavade eesmärkidest teadlik, kuna koostab need ise. Õppekavade eesmärkide tutvustamine ja selgituste jagamine õppijatele ei toimu plaanipäraselt, vaid koolitaja vastab õppijate küsimustele. Komisjon leiab, et see ei ole piisav tagamaks kogu õpperühmas adekvaatset ja ühetaolist arusaamist õppekava eesmärgist (eriti 1. õppekava puhul).
- Mõlemad õppekavad rakenduvad e-õppena. Õppemeetoditest kasutatakse valdavalt iseseisvat tööd, vähesel määral ka testimist ning grupi- ja individuaalseid veebivestlusi. Digiõppe meetodeid ei kasutata. Komisjoni hinnangul on kasutatavad õppemeetodid e-õppe läbiviimiseks asjakohased, kuid lisada tuleks õppijat motiveerivaid digiõppe meetodeid.

Koondhinnangu kujunemisele avaldasid eelkõige mõju õppijaid motiveerivate digiõppe meetodite mittekasutamine ja koolitaja andragoogilise enesearendamise puudumine.

4. RESSURSID

4.1. Füüsiline (õppevahendid, seadmed, ruumid, ligipääs jms) ja/või digiõppe keskkond on nõuetekohane, vastab koolituse eesmärkidele ning toetab õppijat.

Mõlemad hindamisele esitatud õppekavad läbitakse e-õppena.

Dokumendis “Kvaliteedi tagamine” p. 3. “Õppekeskkonna kvaliteedi tagamine” 3.9 all on öeldud, et koolituse paindlikumaks korraldamiseks ja e-õppe läbiviimiseks kasutatakse e-õppe keskkondi drive.google ja youtube. Koolitusasutuse eneseanalüüsis kriteerium 4.1. all selgitatakse, et koolitusasutus on proovinud aastate jooksul erinevaid veebikeskkondi (nt Skype). Praegu toimuvad koolitused Zoom keskkonnas, sest see on paljudele inimestele tuttav ning sellel on mitmeid lisafunktsioone, mis hõlbustavad koolituse läbiviimist. Eneseanalüüsis ütleb koolitaja ka seda, et õppija jaoks on oluline keskkonna mugavus, stabiilsus ja võimalus salvestada vestlust (vajadusel). Zoom keskkond on sobiv ka erivajadustega inimestele, öeldakse eneseanalüüsis. Lisaks Zoom’ile kasutatakse ka youtube keskkonda, kuhu on üles laetud ja õppijaile kättesaadavaks tehtud videoloengud. Kodutööde koostamiseks kasutatakse drive.google keskkonda.

Eneseanalüüsisist võib lugeda, et õppijatele tehnilise toe pakkumiseks kasutatakse telefoni ja e-kirju. Tehnilist tuge pakub koolitaja ise. Vajadusel on koolitaja kättesaadav Facebooki Messengeris kogu õppeperioodi jooksul.

Mõlema õppekava osas “Õppe alustamise tingimused” on öeldud, et vajalik on arvuti kasutamise oskus tavakasutaja tasemel. Arvuti olemasolu ning internetile ligipääsu omamise nõuet õppekavades ei nimetata. Veebivestluse käigus täpsustus, et arvuti või interneti puudumist pole senise koolitamiskäiguga ette tulnud. Kui selline probleem peaks tekkima, on võimalik abi saada töötukassalt, lisas koolitaja.

Täiskasvanute koolituse seaduses § 10. Õppekeskkond on öeldud, et täienduskoolitusasutuse pidaja kirjeldab täienduskoolituse õppekavas õppekeskkonda, kus täienduskoolitust läbi viiakse. Ka Täienduskoolituse standard § 2. Täienduskoolituse õppekava nõuded lõige 1 punkt 7 kohaselt peab õppekeskkonna kirjeldus sisalduma õppekavas. Kummaski õppekavas seda konkreetselt välja toodud pole.

Koolitusasutuse dokumendis “Kvaliteedi tagamine”p.3.12 ütleb, et õppekeskkonna kvaliteedi tagamiseks küsitakse tagasisidet õppijatelt ja koolitajatelt, mida arvestatakse järgnevate koolituste korraldamisel. Veebivestlusel selgitas koolitaja, et tagasiside õppijailt laekub vahetult õppeprotsessis. Õpikeskkonna sobivust näitab õppe sujuvus ja õppijate toimetulek keskkonna tehnoloogiliste nõudmistega. On esinenud tehnilisi tõrkeid, kuid nendest on koolitaja abiga hõlpsasti üle saadud.

Hindamiskomisjoni arvates on veebikeskkonna valik asjakohane ja toetab koolituse eesmärgi saavutamist.

Arenguvõimalused

Õppekavades on öeldud, et koolitus toimub e-keskkonnas. Soovitame lisada õppekavadesse konkreetsed õpikeskkonnad (Zoom, youtube, drive.google). See tagaks parema vastavuse Täiskasvanute koolituse seadusega § 10 ja Täienduskoolituse standardiga § 2. lõige 1 punkt 7.

KOONDHINNANG RESSURSSIDE HINDAMISVALDKONNALE: Nõuded on täidetud

Hindamisvaldkonna "Ressursid" osas toob komisjon välja:

- Koolitus toimub tervikuna e-koolitusena Zoom keskkonnas. Kasutatakse ka Youtube keskkonda, kuhu on üles laetud eelsalvestatud videoloengud. Kodutööde koostamiseks kasutatakse drive.google keskkonda.
- Õppijatele tehnilise toe pakkumiseks kasutatakse telefoni ja e-kirju. Tehnilist tuge pakub koolitaja ise.
- Kummaski õppekavas ei ole nimetatud konkreetseid õpikeskkondi. Seega ilmneb vastuolu Täiskasvanute koolituse seaduses § 10 ja Täienduskoolituse standardis § 2. lõige 1 punkt 7 esitatud nõudega. Hindamiskomisjon juhib sellele koolitaja tähelepanu käesolevas hindamisaruandes.

Komisjoni arvates on e-õppe keskkonnad asjakohased ja vastavad mõlema õppekava alusel toimuva koolituse eesmärkidele.